

Novela zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Touto novelou se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a některé další zákony

Účinnost zákona se navrhuje stanovit na 1. ledna 2020.

Cílem návrhu zákona je odstranit některé nedostatky, které v praxi doposud vyvstaly při uplatňování zákona o obchodních korporacích. Navrhované změny se dotýkají různých aspektů a podle jejich zaměření je lze rozdělit do následujících kategorií:

- a) Odstranění nepřesností či nejednoznačností
- b) Snížení regulatorní zátěže pro podnikatele a posílení autonomie vůle tam, kde omezení nejsou nezbytná
- c) Zajištění větší transparentnosti organizačních struktur kapitálových společností a družstev v situacích, kdy je členem jejich voleného orgánu (jiná) právnická osoba
- d) Funkční a vůči zahraniční praxi konkurenceschopná úprava monistického systému vnitřní správy akciové společnosti, vyhovující požadavkům transparentnosti.
- e) Efektivní vynucování povinnosti zakládat účetní dokumenty do sbírky listin obchodního rejstříku a v této souvislosti i řešení problematiky tzv. neaktivních společností, které představují riziko, že budou zneužity k podvodnému jednání.
- f) Úprava některých ustanovení tak, aby byl naplněn jejich smysl a účel
- g) Odstranění nedostatků v transpozici některých ustanovení směrnic Evropské unie.
- h) Realizace propojení obchodního rejstříku s ostatními obdobnými evropskými registry prostřednictvím systému propojení rejstříků a naplnění požadavků evropského práva.
- i) Zajištění větší ochrany práv společníků, zvláště menšinových, a posílení jejich právní jistoty, jakož i třetích osob.
- j) Odstranění legislativně-technických či terminologických chyb a duplicitních či jinak nadbytečných ustanovení.

Nejdůležitější změny v zákoně, které přispějí v boji proti korupci

Zvýšení transparentnosti

Problém s nedostatečnou transparentností organizačních struktur kapitálových společností a družstev chce ministerstvo vyřešit tím, že navrhuje zavést **povinnost zmocnit jedinou fyzickou osobu** jako zástupce právnické osoby.

Novela počítá s tím, že právnická osoba, jež je členem voleného orgánu kapitálové společnosti nebo družstva, musí bez zbytečného odkladu zmocnit jedinou fyzickou osobu, která ji bude v daném orgánu obchodní korporace zastupovat. Jedinou podmínkou, kterou musí právnické osoby dodržet při určování zástupce – fyzické osoby, je, aby taková fyzická osoba splňovala požadavky a předpoklady stanovené zákonem pro výkon funkce člena daného orgánu. Zároveň se navrhuje stanovit, že bez zápisu takového zástupce není možné právnickou osobu jako člena voleného orgánu kapitálové společnosti nebo družstva zapsat do obchodního rejstříku. Novela rovněž stanovuje nejpřísnější sankci pro případ, že právnická osoba tuto zákonnou povinnost nesplní. Neurčí-li právnická osoba svého zástupce do 2 měsíců od vzniku funkce ve voleném orgánu kapitálové společnosti nebo družstva, její funkce ze zákona zanikne.

Neaktivní společnosti

Novela zákona o obchodních korporacích chce vyřešit problematiku obchodních korporací, které nevyvíjí ekonomickou aktivitu a existují jen formálně. Podle ministerstva spravedlnosti jsou totiž potenciálně zneužitelné pro podvodná jednání jiných subjektů, především pak pro daňové podvody. Novela chce eliminovat existenci neaktivních obchodních korporací nebo alespoň snížit jejich počet, a to za pomoci postihu neaktivních obchodních korporací, jehož důsledkem bude ve většině případů výmaz obchodní korporace z obchodního rejstříku.

Novela počítá s tím, že obchodní korporaci by bylo možné zrušit bez likvidace, jestliže nezaloží do sbírky listin účetní závěrky za dvě po sobě jdoucí účetní období, není-li zároveň možné jí doručit výzvu ke splnění povinnosti založit chybějící účetní závěrky do sbírky listin (obchodní korporace je tedy nekontaktní).

Propojení se zahraničními rejstříky

Novela dále počítá s propojením českého obchodního rejstříku prostřednictvím BRIS (Business Registers Interconnection Systém) s obdobnými zahraničními registry. Jde totiž o požadavek evropské směrnice. Účelem propojení je zajistit aktuálnost a důvěryhodnost obchodního rejstříku ve vztahu jednak k informacím o závodech zahraničních právnických osob a jednak k údajům o přeshraničních fúzích. Propojení prostřednictvím BRIS by mělo zahrnovat jednak zprostředkování vymezených dat do BRIS a jednak nastavení postupu, jak je s relevantními daty zpřístupněnými v BRIS naloženo ve vztahu k subjektům zapsaným v českém obchodním rejstříku.

Některé údaje (o pobočkách zahraničních právnických osob a přeshraničních fúzích), které jsou zpřístupněny v BRIS, mají být navíc okamžitě převzaty do českého obchodního rejstříku. *“Chce se tedy vytvořit a legislativně ukotvit částečně automatizovaný systém převádějící data dostupná prostřednictvím BRIS přímo do obchodního rejstříku. Po technické stránce je již v současné době propojení obchodního rejstříku prostřednictvím BRIS téměř hotové,”* píše se ve zprávě RIA.

Nově vložený paragraf, který zajistí „amnestii pro tuneláře“

„§ 105a

- (1) Nepředloží-li obchodní korporace řádnou nebo mimořádnou účetní závěrku za nejméně 2 po sobě jdoucí účetní období k založení do sbírky listin, vyzve ji rejstříkový soud, aby ve lhůtě 1 měsíce ode dne doručení výzvy předložila všechny chybějící účetní závěrky k založení do sbírky listin, jinak bude postupovat podle odstavců 3 až 5.
- (2) Výzva podle odstavce 1 se doručuje obchodní korporaci do vlastních rukou, náhradní doručení je vyloučeno; předpisy platné pro doručování v občanském soudním řízení se použijí obdobně.
- (3) Nepodaří-li se výzvu podle odstavce 1 obchodní korporaci doručit, **zahájí rejstříkový soud řízení o jejím zrušení**; údaj o zahájení řízení o zrušení obchodní korporace zapíše rejstříkový soud bez řízení do veřejného rejstříku.
- (4) Nevyjde-li v průběhu řízení o zrušení obchodní korporace najevo, že majetek obchodní korporace postačuje alespoň na úhradu nákladů likvidace, rozhodne rejstříkový soud, pokud by tím nebylo podstatně zasaženo do práv třetích osob, o zrušení obchodní korporace bez likvidace; jinak rozhodne o zrušení obchodní korporace s likvidací.
- (5) Rejstříkový soud může vydat rozhodnutí o zrušení obchodní korporace bez likvidace nejdříve po uplynutí 1 roku ode dne zápisu údaje o zahájení řízení o zrušení obchodní korporace podle odstavce 3 do veřejného rejstříku.
- (6) Rejstříkový soud o zrušení obchodní korporace nerozhodne, jestliže v době jeho rozhodování probíhá insolvenční řízení, v němž se řeší úpadek nebo hrozící úpadek obchodní korporace.
- (7) Rozhodne-li rejstříkový soud o zrušení obchodní korporace bez likvidace, provede na základě tohoto rozhodnutí zápis ve veřejném rejstříku. Ustanovení § 78 se nepoužije.“